

naar MAMA, een tentoonstellingsplek die de voorhoede omarmt - *comme moi*. Dit keer exposeerde Riley Harmon, een Amerikaanse resident van de Rijksakademie met een achtergrond in *community theatre*. *Infinite Monkey Theorem* heette zijn presentatie (zoek even op, iets met een aap en een typemachine), naar een axioma dat iets zegt over kansen, mogelijkheden en wetenschappelijke waarschijnlijkheid.

Harmon had een film gemaakt (*A Method for Blue Logic*) waarin zijn acteurs heel duidelijk net aan het doen waren alsof ze acteerden en daar ging het ook over. Hoe moet je een kijker inpeperen dat hij naar een theatrale werkelijkheid kijkt? Door de geluidsmen in beeld te laten lopen en de acteurs in de slagschaduw van de cameraman, bijvoorbeeld. Door de dialoog over de dialoog te laten gaan en midden in een scène weer weg te draaien. Door een digitaal ding (in dit geval een helblauwe buste van Lincoln) in beeld te brengen en niet te verdoezelen dat dat nep is. Kortom: alles wat de Oscar-winnende film *Birdman* zo goed maakte, maar dan uitgevoerd met een Rijksakademiebudget. Vindingrijk was het gebruik van de fototaart, een zeldzaam smerig maar effectief decorstuk.

Maar wat mijn schouders deed zakken: deze kunstenaar is nog lang geen dertig en nu al is alles persiflage, methode, commentaar-op-commentaar en rookgordijnen van betekenislagen die geen mens meer uiteen kan blazen. Zo overdacht, zo beducht om iets directs, iets echts te beweren of te laten zien.

Toen stak ik de straat over naar TENT en zag daar de directe, frisse, elk voorwerp-voor-wat-het-waard-is oppakkende Woody van Amen. In een dubbeltentoonstelling met de veel jongere kunstenaar en vriend-van-Woody (o, mocht ik mijzelf maar zo noemen!) Hidde van Schie.

Wat een plezier om zijn ogen te lenen. Of Woody van Amen nu een lichtreclame van een kruisvorm maakt, een streng worstjes over de

Infinite Monkey Theorem van Riley Harmon.

stang van een herenfiets drapeert, het silhouet van de Matterhorn schildert of touwtrekt met zijn topless echtgenote: hij bekijkt de wereld steeds als nieuw. Ik hoorde 'zoef', en daar ging mijn hart.

Den Haag, 4 april

De terugweg voerde langs Den Haag. Mijn hart fladderde in mijn borstkas en ik was van plan eens flink in en uit te ademen aan het strand, mezelf weg te laten vloeien tussen de zandkorrels gelijk gazeuse uit een flesje, maar mijn hakken zetten zich vast in de keien van de Denneweg. Iets in een etalage trok mijn aandacht weg van zee en zand. Goddank; ik was er ook faliekant niet op gekleed.

Rubber. Ik stond voor de etalage van kunstuitleen Heden en keek naar een stuk zeegroen rubber in de vorm van een renaissancerelief. Ik herkende het werk van Nynke Koster en toen moest ik wel naar binnen, want ja: Nynke Koster is onze eigen Rachel Whiteread.

Weet u nog? Whiteread was (of is) (nee, toch was) één van de Young British Artists die in de jaren negentig de kunstwereld opschudden met een hele hoop bombarie en zij stak daarbovenuit omdat ze zo aange-naam bedachtzaam was. Ze maakte gipsen afgietsels van non-ruimtes, zoals de spleet onder haar bed en de leegte om een stoelpoot heen. Ik was er weg van. Goede kunstenaars bekijken de wereld niet alleen steeds opnieuw, maar geven ook bestaansrecht aan dat wat er voorheen niet was.

Nynke Koster doet iets dergelijks, maar dan weer anders. Voor haar afstuderen maakte ze afgietsels van de magnifieke 15de-eeuwse bronzen deuren van Lorenzo Ghiberti uit Florence - niet de originele uiter-aard, maar een kopie ervan, ooit aan-

gekocht door een directeur van Kusters academie, de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, en nog altijd daar.

Haar gedetailleerde afgietsels van de bronzen panelen waren, net als die van Whiteread destijds, contra-afgietsels. Ze gaven niet de panelen zelf weer, maar de leegte ertegenover - dié kreeg vorm, die kreeg een lichaam. Dat lichaam was het negatief van het origineel en Koster goot het in rubber, zodat het vast was, maar ook zacht en deukbaar. Materiaal dat aangeraakt wil worden.

Binnen bij Heden hing nog een ander paneel, in zalmroze. Er waren ook rubberen krukjes die Koster had gemaakt naar aanleiding van oude architectonische elementen. En er was werk van Sigrid Calon, vernuftige wandkleden en abstracte stencilprints in snoepkleuren die verwezen naar borduursteken. Het ging mooi samen met het werk van Koster.

Maar het mooist waren die contrapanelen. Ik verliet Heden en ademde diep in en uit. De ruimte om me heen - ik kon haar ineens voelen. Ze was zacht als rubber, iets wat ik voorheen nooit had gedacht.

Element Casette.

Foto Nynke Koster

❖ INFO

Infinite Monkey Theorem - Riley Harmon, MAMA, Rotterdam. T/m 26/4.
New Romantic Spirit - Woody van Amen & Hidde van Schie, TENT Rotterdam, t/m 19/4.
Sigrid Calon & Nynke Koster, Heden, Den Haag, t/m 25/4.